

SP-fractie Rotterdam – www.rotterdam.sp.nl
T. 010 267 33 59 – E. fractie@rotterdam.sp.nl

Rotterdam kan zoveel leuker!

Een onderzoek onder horeca-ondernemers in Rotterdam

Kevin Levie, 10 februari 2010

In 2009 heeft de SP een onderzoek gedaan onder horeca-ondernemers naar het gemeentelijk horecabeleid. In eerste instantie is een schriftelijke vragenlijst rondgestuurd. Omdat dit weinig reacties bleek op te leveren, zijn er afspraken gemaakt om ondernemers persoonlijk te interviewen aan de hand van de vragenlijst.

Uiteindelijk is gesproken met 33 horeca-ondernemers, voor het grootste gedeelte eigenaren van cafés. Hun zaken bevinden zich met name in het centrum, maar ook in Noord, Delfshaven en Charlois. Onder hen bevindt zich een flink aantal voor het Rotterdams uitgaansklimaat beeldbepalende horecagelegenheden. Daarnaast is gesproken met vertegenwoordigers van Koninklijke Horeca Nederland. Gezamenlijk leverde dat een goed beeld op van de zaken waar horeca-ondernemers tegenaan lopen als het gaat om het gemeentelijk horecabeleid.

De vragenlijst aan de hand waarvan de interviews werden afgenomen, concentreerde zich op vijf onderwerpen: aanpassingen in het kader van het rookverbod, terrassenbeleid, sluitingstijden, veiligheid en het algemene horeca-klimaat in Rotterdam. De oorspronkelijke vragenlijst was deels kwantitatief opgezet; omdat uiteindelijk is gekozen voor interviews is die opzet veranderd; de vragenlijst is in gesprekken vaak losgelaten, en daarmee heeft het onderzoek een meer kwalitatief karakter gekregen.

Hieronder geven wij een overzicht van de belangrijkste opmerkingen van Rotterdamse horeca-ondernemers op de vijf genoemde deelterreinen. Tot slot doen we een aantal aanbevelingen voor een beter en levendiger horecaklimaat in Rotterdam.

Algemeen horeca-klimaat

Uit de interviews blijkt dat onder veel horeca-ondernemers het gevoel heerst dat de gemeente onvoldoende met ondernemers meedenkt, vaak stug en streng reageert, en zich onvoldoende realiseert wat er onder horeca-ondernemers in de stad leeft. In de Horecanota zijn op een aantal terreinen - bijvoorbeeld het aantal mogelijke horecaverunningen, nachtvergunningen, of terrassen in een gebied - strenge regels vastgelegd die ervoor zorgen dat horeca-ondernemers niet kunnen ondernemen wat ze eigenlijk graag zouden willen. Enkele opmerkingen:

'De rol van de gemeente is belabberd. Ideeën van particulieren worden niet gehonoreerd, alleen die van ambtenaren. Het stadhuis en de deelgemeente (ver)oordelen over de gang van zaken van cafés en restaurants aan de hand van papieren rapporten. Ze weten vaak zelfs niet waar de zaken zich bevinden of hoe ze er van binnen of buiten uitzien.'

'De gemeente is vaak stug en niet meewerkend, en denkt zeker niet voldoende met horeca-ondernemers mee.'

'Er wordt totaal niet meegedacht met nieuwe initiatieven en ideeën. Wil ik iets gedaan krijgen, dan word ik vaak verwezen van de gemeente naar de centrumraad en van de centrumraad weer terug naar de gemeente.'

'De gemeente denkt niet echt mee om de stad leuk te krijgen. De omgang met de gemeente is moeizaam. De regels zouden eenvoudiger en duidelijker moeten zijn: nu zijn het er zoveel dat je geen overzicht hebt en het is vaak niet duidelijk waarvoor de regels zijn.'

'Er is geen goed horecaklimaat in Rotterdam. De gemeente zou goedwillende horeca wat soepeler moeten behandelen: de meeste ondernemers hebben het al zwaar genoeg.'

'De gemeente heeft geen realistische oplossingen en weet te weinig van de horeca af. Er zijn erg veel nutteloze regeltjes: bijvoorbeeld dat de luifel niet breder mag zijn dan twintig centimeter.'

'Bureau Vergunningen levert vaak veel problemen op. We moeten heel vaak dezelfde gegevens inleveren en opnieuw betalen. Regels zijn goed en nodig, maar het is nu echt te veel voor de ondernemer.'

'Ik zou me graag in leegstaande panden tijdelijk vestigen, maar dat kan niet omdat ik dan iedere paar maanden opnieuw een vergunning aan moet vragen. Dat zou juist aangemoedigd moeten worden om buurten gezellig te houden.'

'Er zijn een hoop evenementen in Rotterdam en dat is goed. Maar dan moet er wel beter afgestemd worden met ondernemers: bijvoorbeeld als de straat al een tijd van te voren wordt afgesloten. Het afbakenen van een gebied bij grote evenementen is vaak onnodig. Bij evenementen voel je je af en toe met handen en voeten gebonden.'

'De straat heeft dit jaar continu open gelegen en we hebben er niets voor teruggekregen. Bijvoorbeeld met stadsverwarmingsproblemen. Met het Zomercarnaval is ook de hele straat dicht. Dat leidt allemaal tot inkomstenverlies.'

'De gemeente zou veel meer moeten doen aan het opknappen van de straat. Verpaupering aanpakken, en verwaarloosde panden van particuliere eigenaren bijvoorbeeld.'

Over de kosten van vergunningen, leges en andere kosten die ondernemers aan de overheid moeten betalen wordt veel geklaagd. Voor Rotterdam gaat dat bijvoorbeeld om de kosten van een horecaverunning, terrasvergunning, precariobelasting en reinigingsrecht:

'De kosten van horecaverunningen zijn veel te hoog.'

'De heffingen zijn niet overzichtelijk en je weet soms niet wanneer je voor wat betaalt. Soms krijg je in één keer een rekening over drie jaar, soms over vijf jaar.'

'Voor het reinigingsrecht kregen we in 2008 ineens een aanslag over drie jaar: 3200 euro, voor vier vuilniszakken per week.'

'Starters zouden veel makkelijker een voorlopige vergunning moeten krijgen, zodat ze niet al te lang hoeven wachten op papieren en snel aan de slag kunnen.'

'Bij kleine wijzigingen moet je steeds opnieuw betalen. Bijvoorbeeld bij de Kamer van Koophandel een eenmanszaak in een VOF omzetten: dat kost honderden euro's.'

Ondernemers die proberen toestemming te krijgen voor een uitbreiding of verandering aan hun zaak, moeten daar ook vaak erg lang op wachten:

'Bij een aanvraag voor een bouwvergunning kan er enorm gerekt worden: soms duurt het wel twee jaar voor er een besluit genomen wordt. Dat moet echt veranderen: sommige ondernemers zien nu af van verbeteringen omdat het zolang duurt.'

'We zijn al een jaar bezig om onze keuken uit te breiden met vier vierkante meter! Dat zegt genoeg, volgens mij.'

Er zijn verder enkele opmerkingen gemaakt over de controles vanuit de overheid. Door sommigen wordt gewaardeerd dat de controles in één keer komen, maar aan de andere kant is vijftien mensen een uur lang in je zaak ook een zware belasting. Sommige cafés hebben het idee dat ze onterecht erg vaak worden gecontroleerd.

'Wij hebben vier controles in drie jaar gehad. Op piekmomenten krijg je een controle met 12 man, en dat is erg onpraktisch. Als je kleine foutjes maakt, bijvoorbeeld iets bent vergeten te verlengen, zijn ze heel streng en loop je het risico dat je gesloten wordt.'

'Voor de jaarlijkse controles kunnen heel veel vragen vooraf worden uitgezocht. 17 à 18 man controleteam in de zaak gedurende een uur is echt te veel.'

'Ik wil minder ambtenaren in m'n zaak!'

Over de halfjaarlijkse horecatoppen op het Stadhuis zijn de ondernemers die er zijn geweest tevreden. Op die toppen is de stand van de horeca besproken, en hebben ondernemers informatie over vergunningen, contactgegevens, veiligheidsmaatregelen en andere subsidies gekregen.

Aanpassingen in het kader van het rookverbod

Veel horeca-ondernemers zijn tegen het rookverbod en laten dat duidelijk merken. Dat is geen lokale aangelegenheid, maar de gemeente heeft wel een rol om te zorgen dat de horeca makkelijk aanpassingen kan maken die nodig zijn om een rookruimte of terras in te richten:

'Eigenlijk willen we gewoon aan de bar kunnen roken. Uiteindelijk hebben we windschermen, een luifel en statafels geplaatst. Dat was een flinke klus, de gemeente dacht niet echt mee.'

'We hebben een voorlopige vergunning voor een terras met verwarming. Dat kostte 1700 euro voor de complete vergunning-verlenging. Degene die kwam controleren kende de situatie ter plekke niet en begon ineens over allerlei nieuwe dingen.'

'Het rookverbod maakt de horeca kapot. Mensen van boven de zestig in de vrieskou hun peukje laten roken: dat kun je mensen niet aandoen. We hebben een terras aangevraagd en dat is niet toegekend.'

'Als er geen versoepeling of vrijstelling van het rookverbod komt, wil ik een rookruimte in de zaak maken. Ik hoop dat dat niet al te veel problemen gaat opleveren.'

'We hebben een luifel / afdakje over het terras gemaakt in verband met het rookverbod. Dat was gelukkig in drie weken geregeld – maar wel erg duur.'

'We willen graag een rookruimte maken, maar in ons pand kan dat praktisch niet omdat erachter nog een uitgang zit.'

Terrassenbeleid

Over het terrassenbeleid wordt veel geklaagd. Op veel plaatsen is een uitbreiding van het aantal terrassen niet meer mogelijk. De kosten worden gezien als erg hoog, en de nieuwe eisen die worden gesteld aan een terras ziet een aantal ondernemers als te hoog.

Een greep uit de reacties:

'In onze straat is een zogenaamd verminderingsbeleid voor terrassen, maar dat geldt alleen voor onze straat: op andere locaties in de buurt mogen wel nieuwe terrassen komen. Zo worden we extra benadeeld, want zomers gaan mensen naar de buurman.'

'De wildgroei aan regeltjes zou uitgebannen moeten worden: bijvoorbeeld geen plastic stoeltjes, kleinere reclame op afzettingen. Kleine horecazaken zouden geen vergunning meer nodig moeten hebben voor een klein terras.'

'De kosten van een terras zijn veel te hoog in vergelijking met vroeger (twee/drie jaar geleden). Het heeft acht jaar geduurd voordat een terrasvergunning uiteindelijk werd verleend.'

'De kosten van een terrasvergunning zijn niet in verhouding tot je omzet. Belachelijk dat je voor een terras van 12 m² nu even veel moet betalen als ondernemers met een terras van 50 m², want die hebben een veel hogere omzet.'

'De gemeente denkt helemaal niet mee. De nieuwe nota over de esthetische kant van een terras is duidelijk geschreven door mensen die niet uit de horeca komen. Ik heb allerlei conflicten over bijvoorbeeld vast of uitklapbaar terrasmeubilair, en iedereen doet maar wat.'

'We hebben een vergunning aangevraagd maar die is niet toegekend. Daar moet je vrienden voor hebben bij de deelgemeente Delfshaven, zie ik bij andere zaken.'

'We hebben geen terras, wel een aanvraag ingediend. Maar we zitten op een hoek en dan wordt er geen vergunning afgegeven omdat het een gevarezone is, zegt men bij Vergunningen.'

'Ik wil een terras, mede in verband met het rookverbod, maar daar wordt zonder reden negatief op geantwoord: ze zeggen dat er een stop is voor deze vergunning.'

Daarnaast is er bij zaken met een nachtvergunning onvrede over het feit dat het terras wél al om 1 of 2 uur dicht moet:

'Jammer dat het terras op mooie zwoele zomeravonden niet later dan 1 uur open mag blijven. Daar zou een uitzondering voor moeten worden gemaakt.'

'Om 1 uur moet ons terras dicht en moeten de mensen binnen verder drinken. Maar iedereen gaat toch gewoon buiten roken en praten. Dan kun je net zo goed gewoon het terras open houden, als dat geen overlast veroorzaakt.'

Sluitingstijden

Over het nieuwe systeem van 'verlaatjes' (en 'geluidjes'), waarmee horeca-ondernemers enkele uren van te voren simpel kunnen aangeven dat ze die nacht langer open willen blijven, is men over het algemeen tevreden. Wel zijn er enkele praktische verbeterpunten:

'De kosten van de strippenkaart zijn aan de hoge kant.'

'Het systeem is goed, maar de prijs – als je 'm maar één keer gebruikt – is te hoog.'

'Jammer dat je geen extra verlaatjes kunt aanvragen. Tien is soms te weinig.'

'De strippenkaart moet geldig blijven totdat alle strippen verbruikt zijn, niet per kalenderjaar – en de verlaatjes zouden een gratis service moeten zijn.'

'Het systeem houdt onvoldoende rekening met de noodzaak adhoc-beslissingen te nemen. Vaak weet je pas na 23 of 0 uur of je voldoende aanloop hebt om nog een tijdje open te blijven.'

'Verlaatjes zijn het enige goede systeem van Bureau Vergunningen.'

'Verlaatjes zijn beter dan niets. Het is een vooruitgang in vergelijking met vroeger en een duidelijk systeem. Maar eigenlijk zouden de sluitingstijden gewoon vrij moeten zijn.'

Belangrijker echter is dat veel horeca-ondernemers klagen over het beleid rond nachtvergunningen en de strikte sluitingstijden van 1 uur doordeweeks en 2 uur in het weekend (en in sommige gebieden nog eerder). Veel ondernemers zouden graag langer open willen zijn, maar dat kan niet:

'Ik zou tot vijf uur open willen zijn. Een aanvraag voor een nachtvergunning is alleen afgewezen op kwantitatieve gronden, terwijl ik en mijn familie vaker zaken met een nachtvergunning hebben gedraaid zonder dat we ooit problemen hadden.'

'Ik wilde een nachtvergunning aanvragen, maar ze zeiden dat ik geen kans zou hebben en toch mijn 500 euro kwijt zou zijn. Daarom heb ik het niet geprobeerd. Vijf cafés in de buurt hebben al twintig jaar een nachtvergunning, en nieuwe mogen er niet meer bij. Laatst heb ik omdat niet precies om half drie iedereen buiten stond een boete gekregen en een waarschuwing dat ik de volgende keer drie maanden zou moeten sluiten.'

'Ik zou tot twee uur open willen zijn – maar buiten het centrum wordt geen nachtvergunning verleend in verband met mogelijke overlast.'

'Eigenlijk heb je tot vier uur open zijn in het weekend gewoon nodig qua omzet. Vrije sluitingstijden zouden op veel plekken prima kunnen: dan komt ook niet iedereen tegelijk op straat.'

'Ik zou doordeweeks tot twee uur open willen zijn, en in het weekend tot vier uur – volgens mij heeft daar niemand last van, maar het mag niet.'

'Omdat collega's in de buurt allemaal nul op het rekest kregen voor een nachtvergunning, heb ik het niet meer geprobeerd. Maar eigenlijk zou ik gewoon langer open willen.'

'Het consolidatiebeleid voor nachtvergunningen moet echt op de schop, je moet veel meer per gebied kijken wat er kan en mag.'

Veiligheid

Over wat de gemeente en de politie doen rond veiligheid in het uitgaansleven zijn de meeste ondernemers tevreden. Op veel plaatsen is het contact met de wijkagent goed. Er zijn wel enkele negatieve verhalen. Een greep uit de reacties:

'In het begin zijn er een paar problemen geweest. Dan was de politie er snel. Ik heb goed contact met de wijkagent en vooral in het begin kwamen hij en zijn collega's vaak binnen om te vragen hoe het ging en of er problemen waren. Ik ben zeer tevreden!'

'Een aantal maal politie nodig gehad: altijd snel en correct.'

'We hebben weinig problemen, maar als het voorkomt is de kit er snel.'

'Als je belt is de dienstdoende politie er snel. Maar de afhandeling is slecht tot matig – vaak hoor je er later niks meer van.'

'De buurtagent is super. Zelfs buiten werktijd houdt hij alles in de gaten.'

'Het contact met de wijkagent is goed – we hebben zijn 06-nummer. Maar met de gewone politie zeker niet. Toen we een keer belden in verband met een overlastgevende klant werd al het personeel verhoord en gevraagd zich te legitimeren, in plaats van dat ze achter de overlastgever aangingen.'

'Ze waren er toen ik ze één keer nodig had in tien minuten, en dat vind ik snel.'

'Ik heb twee keer in vijf jaar de politie moeten bellen – en ze waren er zeer snel.'

'In vergelijking met tien jaar geleden is de reactie en snelheid van de politie goed.'

'Soms zijn ze heel adequaat, maar laatst heb ik drie kwartier moeten wachten toen we een tasjesdief hadden.'

'Het komt niet vaak voor dat ik de hulp van de politie nodig heb, maar je probeert als ondernemer zelf probleempjes op te lossen aangezien het meestal in jouw nadeel uitpakt als de politie erbij komt: dan krijg je een aantekening achter je naam.'

'Ik word overstelpt met enquêtes over veiligheid. Die gooi ik ondertussen gewoon weg. Ik vraag me af en toe af of de camera's wel uitgekeken worden, want er wordt gewoon voor de camera gedeald maar er gebeurt niets.'

Aanbevelingen

- Uit de reacties wordt duidelijk dat veel horeca-ondernemers vinden dat de gemeente **onvoldoende meedenkt** en vaak erg star is. De houding van de gemeente ten opzichte van de horeca moet fundamenteel anders. Ondernemers moeten structureel betrokken worden bij het maken van beleid. Horecabeleid moet mede gemaakt worden door mensen uit de horeca en door mensen die zelf uitgaan, niet door ambtenaren van achter hun bureau.
- Het uitgangspunt bij het omgaan met verzoeken uit de horeca moet zijn **'ja, tenzij'**: voor initiatieven moet de ruimte zijn, tenzij de gemeente kan beargumenteren waarom het écht niet kan. Nu worden vergunningsaanvragen of ideeën nog te vaak om formalistische redenen afgewezen of gefrustreerd.
- De horeca moet **geen melkkoe** zijn. De lastendruk voor ondernemers als geheel moet opnieuw bekeken worden – de vraag doet zich voor of die niet een te zware belasting vormt voor horeca-ondernemers. De tarieven van vergunningen verlagen kan ook een manier zijn om de horeca in Rotterdam te stimuleren. Te vaak moet opnieuw worden betaald voor kleine wijzigingen, en de kosten lopen dan al snel flink op (910 euro voor een exploitatievergunning, 476 euro voor een drankvergunning, 486 euro voor een nachtvergunning, enzovoort).
- Het moet makkelijker voor horeca-ondernemers worden te **starten** (met een nieuwe zaak) of zich tijdelijk ergens te vestigen (bijvoorbeeld in een leegstaand pand). Dat kan bijvoorbeeld met een snelle en goedkope voorlopige exploitatievergunning, ook voor nieuwe zaken.
- Als het **rookverbod** doorzet, dan moeten ondernemers daar niet extra voor hoeven boeten. De gemeente moet flexibel meedenken met noodzakelijke aanpassingen, en geen leges vragen voor eventuele vergunningen voor die aanpassingen (bijvoorbeeld een rookruimte of overkapping).
- Het verminderings- en consolidatiebeleid voor terrassen moet op de schop. **Terrassen verlevendigen de stad** en maken straten leuker. In het terrassenbeleid moeten geen belachelijke eisen aan esthetiek worden gesteld: terrassen moeten niet armoedig zijn, maar zijn ook geen kunstwerk.
- Horeca-ondernemers moeten makkelijker een **klein terras** (enkele tafeltjes) bij hun zaak kunnen neerzetten – dat zou wellicht net als bij drankvrije horeca gewoon zonder vergunning moeten kunnen.
- Terrassen die horen bij een horecagelegenheid met nachtvergunningzouden, als dat in overleg met de ondernemer zonder overlast kan, net zo lang open moeten kunnen blijven als het café zelf.

- De **verlaatjes** – waarmee horeca-ondernemers langer open kunnen blijven – werken goed, maar kunnen nog beter. De kaart zou onbeperkt geldig moeten zijn; ondernemers zouden tot later moeten kunnen doorgeven of ze ervan gebruik willen maken; en het aantal verlaatjes per zaak kan – afhankelijk van de buurt – worden uitgebreid.
- Het consolidatiebeleid voor **nachtvergunningen**, waardoor er in Rotterdam in principe geen zaken meer bij mogen komen die 's nachts open zijn, moet onmiddellijk van tafel. Er zijn veel gelegenheden die graag langer open willen zijn, en naar ons idee is er in Rotterdam bepaald geen overschot aan gezellige cafés met nachtvergunning.
- De SP wil toe naar **vrije sluitingstijden** voor de horeca. Uit ervaringen in andere plaatsen – en in Rotterdam in het verleden – blijkt dat dat niet leidt tot meer, maar tot *minder* overlast. Er is een verschil tussen een buurtcafé waar mensen boven wonen, of een horecazaak midden in het centrum. Per buurt en per zaak kan – samen met ondernemers – bekeken worden of vrije sluitingstijden mogelijk zijn. Om te beginnen moet er een experiment gestart worden: met alle horecazaken in het centrum, die minimaal enkele jaren zonder overlast of problemen hebben gedraaid.
- Ondernemers zijn over het algemeen tevreden over hoe de gemeente en politie omgaan met **veiligheid**. De tips van de gemeente op de horecatoppen worden gewaardeerd. Met name voor de wijkagent is veel waardering; over de snelheid en effectiviteit van de directe hulpverlening is iets minder enthousiasme. De klachtafhandeling kan nog beter: ondernemers zouden altijd iets terug moeten horen wat er gebeurd is als ze de politie bellen, aangifte doen, of iemand wordt aangehouden.
- Om discriminatie in het uitgaansleven te voorkomen, zou het **Panel Deurbeleid** haar plannen daadwerkelijk moeten gaan uitvoeren. Aan vergunningen voor horecagelegenheden – zowel cafés als discotheken – kan de voorwaarde worden verbonden dat men meewerkt aan een correcte afhandeling van klachten over discriminatie, en de regels daarvoor duidelijk zichtbaar aanbrengt.
- Bij **evenementen** moeten praktische maatregelen – zoals afsluitingen, afrasteringen, enzovoort – in overleg met ondernemers uitgevoerd worden en niet van bovenaf opgelegd. Er zou meer ruimte moeten zijn voor kleinschalige en vernieuwende evenementen in de buurten, samen met de horeca.

Reageren?

De SP vindt dat de gemeente meer kan doen om het slimmer, goedkoper en leuker te maken voor en in de Rotterdamse horeca. Hierboven doen we daarvoor een aantal voorstellen. Die zullen we ook in de gemeenteraad inbrengen. We horen graag wat u van deze voorstellen vindt, en of u zelf nog meer ideeën heeft om het horecaklimaat in Rotterdam te verbeteren. U kunt bellen met 010-267 33 59 of e-mailen met klevie@sp.nl.